

Iris van Vliet

Stek je plant

Mama Botanica's grote gids
voor kleine stekjes





Dit boek is
voor iedereen
die van
kamerplanten
houdt.

Via Instagram, YouTube en mijn workshops krijg ik van plantenliefhebbers veel vragen over stekken. Zo ontstond het idee om dit boek te maken. Door te stekken ontwikkel je niet alleen meer zelfvertrouwen in het verzorgen van je planten, maar durf je ook meer rigoureuze dingen. Je Monstera helemaal terugknippen zodat ze weer vol zal uitlopen? Daar zul je niet meer van wakker liggen; het biedt juist veel nieuwe mogelijkheden om de plant ook nog eens te stekken! Door middel van dit boek wil ik je uitdagen om de volgende stap te zetten in je plantenavontuur.

Ik ben benieuwd naar jouw stekjes, deel ze op Instagram met #stekjeplant.

Veel stekplezier!

Liefs,
Iris

Deze Epipremnum was mijn eerste asielplant, gevonden op Marktplaats. Op de foto zag ze er niet zo groot uit, dus toen ik de plant ophaalde was het een enorme verrassing. Ze groeide eerst op drie hoge bamboestokken, heeft een tijd in mijn atelier gestaan en is daarna meeverhuisd naar mijn antikraakwoning. Nu ik een vast appartement heb, is het eindelijk tijd om de plant met kabelclips aan de muur vast te maken. Binnenkort groeit ook het plafond nog vol!





De zonzonbidders

Afhankelijk van de windstreek van je raam heb je meer of minder direct zonlicht. 's Middags is de zon het heftigst en lang niet alle planten vinden dat fijn. Maar sommige soorten hebben zich helemaal gespecialiseerd in deze intensiteit van de volle zon. Planten die je hier kunt neerzetten zijn: cactussen, vetplanten, bepaalde soorten palmen, zoals de *Trachycarpus fortunei*. Maar ook een *Strelitzia* en een Bananenplant kunnen aan de volle zon wennen. Laat ze aan het licht wennen door ze telkens iets dichterbij het raam te zetten.



De ochtend- of avondzonnebaders

Heb je een plek waar voornamelijk indirect licht is, maar waarop in de ochtend of avond wel een zonnetje schijnt? Een echte cross-overplek? Prima. Nogal wat tropische planten en sommige vetplanten houden daarvan. Vaak zijn het planten die wel van veel licht houden, maar de volle middagzon te heftig vinden. Planten die je hier kunt neerzetten zijn: Ficus's, Aeoniums, Chlorophytums, Begonia's en Philodendrons.



De liefhebbers van indirect licht

Dit zijn de plekken in je huis waar nooit direct zonlicht valt, maar waar nog wel veel licht is. Ga uit van zo'n twee tot drie meter je huis in of van een raam op het noorden. Veel tropische planten houden van dit soort plekken. Ze groeien op de bodem van het oerwoud en vangen alleen wat gefilterd licht op dat tussen het dichte bladerdek van de hoge bomen door valt. Vaak hebben ze extra grote en flexibele bladeren en soms kunnen ze tegen bomen opklimmen om dichterbij het licht te komen. Planten die je hier kunt neerzetten zijn: Calathea's, Alocasia's, Lepelplanten (*Spathiphyllum*), varens en Philodendrons.



De schaduwminnaars

Een plek waar sowieso nooit direct zonlicht komt, maar waar het nog niet zo donker is als in een badkamer zonder raam. Er zijn niet veel planten die met het minste indirecte licht nog blij zijn, maar het zijn wel superoverlevers. Doordat ze zo weinig licht krijgen, groeien ze maar langzaam en hebben ze weinig water nodig. Planten die je hier kunt neerzetten zijn: Sansevieria's, Zz-planten (*Zamioculcas zamiifolia*) en sommige varens.

Heb je echt helemaal geen natuurlijk daglicht in een ruimte, maar wil je er graag een plant neerzetten? Kijk dan naar speciale ledgroeilampen die je plant kunnen voorzien van het juiste licht. Zet je lamp op een timer, zodat je je plant een goed dag-en-nachtritme kunt geven.

Verpotten

Is je plant eindelijk lekker aan het groeien, wordt het alweer tijd voor een grotere pot. Zo nu en dan je plant verpotten is om verschillende redenen belangrijk. Je zorgt ervoor dat de wortels verder kunnen groeien en stimuleert daarmee ook de groei boven de grond. Je plant krijgt weer een goede voorraad voedingsstoffen via de verse potgrond en je verwijdert de eventuele opbouw van verkeerde mineralen in de grond.

Wanneer verpot je je plant?

Koop je een nieuwe plant en kruipt de wortels al uit de gaatjes? Dan is het zeker tijd voor een grotere pot. Daarna is het afhankelijk van de plant hoe vaak je die moet verpotten. Cactussen en vetplanten, die veel langzamer groeien, kun je zo'n drie tot vier jaar in hetzelfde potje laten staan. Planten die snel groeien, hebben vaak elk jaar wel een grotere pot nodig. Groeit je plant helemaal niet in het groeiseizoen? Dan kan het tijd zijn voor een verpotsessie.





Zo maak je je planten extra gelukkig

Heb je de basis van de plantenverzorging onder controle en staan je planten lekker te groeien? Dan zijn er nog wat dingen om je planten extra gelukkig te maken, zodat je nog meer nieuwe bladeren ziet verschijnen en je planten extra mooi staan te glimmen.

Minikasje

Sommige planten met wat dunnere bladeren kunnen snel hun vocht verliezen, vooral als je stekjes nog geen wortels hebben om dat vocht weer op te nemen. Daarom is het goed om een klein kasje over het plantje heen te maken. Dat kan simpel door een boterhamzakje of diepvrieszakje over het potje heen te plaatsen. Daardoor wordt de lucht rondom het plantje vochtiger en verdampt je stekje minder vocht. Eventueel kun je het zakje omhoog houden door een satéprikkers naast het stekje te zetten. Maak het kasje niet honderd procent luchtdicht, zodat er nog wat verse lucht langs je plantje kan stromen, en gebruik het liefst een gerecycled zakje. Een alternatief is een glazen stolp, of nog leuker: een echt klein glazen kasje.

Kweekschaaftje of andere ondersteuning

Er zijn hulpmiddelen die voorkomen dat je stekje te ver in het water zakt en verdrinkt. Zo zijn er handige porseleinen Sprout-schotels met een gat waarin je je stekje kunt hangen. Je kunt ook zelf een alternatief maken: ondersteun je stekje met satéprikkers, of span plasticfolie met gaatjes erin over een glaasje.



Glaswerk

Vooral als je vaak stekjes laat wortelen op water, is het leuk om hier speciale vaasjes voor te verzamelen. Ik ga vaak naar kringloopwinkels, op zoek naar leuke kleine vaasjes. Glaswerk met een nauwe opening is fijn, zodat je stek op de rand van het glas kan hangen. Maar als de opening te nauw is, kunnen de wortels misschien klem komen te zitten als je het stekje uit het water wilt halen. Doorzichtig glaswerk is mooi, ook omdat je dan extra goed de wortels ziet groeien. Groen glaswerk zorgt ervoor dat er minder snel algen in het water groeien. Maar je stekjes moeten natuurlijk niet perse in glas, keramieken glaasjes of potjes; bекers en drinkglazen zijn ook goed te gebruiken. Of lege kruidenpotjes voor de kleinste stekjes.

Potjes

Als het tijd is om je stek in de grond te zetten, moet je natuurlijk ook potjes hebben. Stekjes zet ik het liefst in kleine plastic potjes. Geef je te veel water, dan loopt het eronderuit. En als het tijd wordt je plant te verpotten, dan zie je de wortels eronderuit groeien. Zet je plastic binnenpotje in een sierpot en klaar ben je. Maar hoe kom je nu aan die plastic potjes? Ik bewaar altijd de potjes van de planten die ik verpot. Zo is er altijd wel een potje dat past. Je kunt ook bij een plantenwinkel vragen of ze nog wat potjes overhebben; vaak krijg je die zo mee.



BLADSTEK VAN VETPLANTEN

Veel vetplanten kun je met een enkel blad al stekken. Sommige vetplantjes zijn zo fragiel dat blaadjes er makkelijk afvallen, zoals bij de Sedum burrito. Vallen die blaadjes op de potgrond, dan ontstaat na verloop van tijd een klein plantje. Vanuit het punt waar het blad aan de moederplant vastzat, groeien nieuwe wortels en ontstaat een nieuw plantje. Dit is niet de snelste manier om nieuwe vetplantjes te kweken, maar waarschijnlijk wel de schattigste. Een schaal vol blaadjes met minivetplantjes ziet er mooi uit.

Je hoeft gelukkig niet te wachten totdat de blaadjes van je plant afvallen. Je kunt ze ook zelf van je plant afhalen. Je blad moet dan wel helemaal intact zijn en onbeschadigd van de moederplant afkomen. Een blad dat aan de basis beschadigd is, zal niet gaan wortelen. Om het blad zo goed mogelijk te verwijderen, kun je het er een beetje draaiend aftrekken. De blaadjes leg je op de aarde en dan is het afwachten. Zo nu en dan kun je de blaadjes met de plantenspuit besproeien, maar de grond hoeft niet de hele tijd vochtig te zijn. Zie je wortels groeien, dan mag je wat meer water geven, zodat de groei goed wordt gestimuleerd.



Planten- en stekjesruil organiseren

Breng alle plantenliefhebbers die je kent bij elkaar. Bereid je voor door wat extra stekjes van je planten te halen. Zoek een mooie locatie, of dat nu thuis in je jungle is of in een mooi verborgen plantenwalhalla in de buurt. Eventueel kun je online een oproep plaatsen om meer mensen te verzamelen. Facebook-events werken hier goed voor. Roep de genodigden op om ook hun bijzondere planten te stekken, zodat er een grotere verscheidenheid aan plantjes zal zijn. Denk ook na over een weggeefhoekje met makkelijke plantjes. Dat is leuk voor beginners die nog geen planten hebben om te ruilen, maar wel hun collectie willen beginnen. Deel naast verzorgingstips ook de verhalen achter de planten met elkaar.

Stekjes kopen

Als je op zoek bent naar dat ene bijzondere plantje, is het de moeite waard om websites als Marktplaats in de gaten te houden. Daar komen regelmatig stekken van allerlei planten langs. Koop het liefst gewortelde stekken, omdat die meer zekerheid geven voor succes. Het heeft natuurlijk de voorkeur om een stekje persoonlijk op te halen. Dan weet je zeker dat je nieuwe plantje onbeschadigd bij je thuis komt. Kan dat niet? Zorg er dan voor dat de stek goed wordt ingepakt.

Hoe kun je stekjes het beste versturen?

Yes, je hebt een deal en gaat stekjes ruilen. Maar dat kan alleen per post, omdat jullie ver uit elkaar wonen. Hoe zorg je ervoor dat je stekje onbeschadigd de grote reis doorkomt?

Stop je een plantje zo in een envelop, dan heb je grote kans dat het geplet aankomt. Gelukkig kun je tegenwoordig makkelijk kartonnen doosjes kopen die door de brievenbus passen. De meeste kantoorhandels hebben ze wel. Staat je stekje nog in het water, wikkel dan een paar lagen vochtig keukenpapier rond de wortels. Doe er wat plasticfolie omheen, waardoor de wortels de hele reis lekker vochtig blijven. Schuif het plantje in het doosje, eventueel met wat krantenpapier, zodat het lekker stevig ligt. Als je stekje al in de grond staat, kun je dat het beste eruit halen en op dezelfde manier inpakken. Stekjes kun je het beste aan het begin van de week versturen. Zo weet je zeker dat ze geen weekend op een sorteercentrum blijven liggen. Waarschijnlijk zullen ze dat wel volhouden, maar hoe sneller ze verstuurd worden, hoe beter.

Stekportret Rena

Een veertig jaar oude Tradescantia
@studiohearhear

In de studio van Rena
Noordermeer (ceramiste onder
de naam Studio Hear Hear) en
haar man Sam (houtdraaijer)
barst het van de planten.

Rena houdt het meest van groene planten met mooie bladeren en bijzondere structuren: blad met structuur van papier, donkergroene velours bladeren of juist de mooie gatenstructuur in de megabladeren van de Monstera die op de vide staat. De grote ruimte vraagt om grote planten, maar toch zijn er zeker stekjes te vinden. In het raamkozijn staan glazen flesjes met stekjes erin. Sommige staan al lang op water: enorme bossen wortels groeien in het water. Een Epipremnum die over de muur groeit, blijkt niet in een pot te staan, maar in een fles met water.





Over stekken gesproken

Wat heb je nodig om je stekjes een goede start te geven? En hoe kom je überhaupt aan stekjes? Want allereerst heb je natuurlijk een plant nodig om te kunnen stekken. Een goede voorbereiding is het halve werk; daarom heb ik alle benodigdheden voor je op een rijtje gezet. Ik maak alleen gebruik van materialen die makkelijk verkrijgbaar zijn, zodat je meteen aan de slag kunt. Je hebt je eigen stekbare planten, maar ik geef je ook tips om op andere manieren nog meer stekken te verzamelen. Begin maar alvast potjes te verzamelen en een plankje vrij te maken!



Naam: Dumb cane

Latijnse naam: Dieffenbachia

Deze plant brengt de juiste junglevibe: grote bladeren met veel variatie in de bladtekening, gestippelde of afstekende witte nerven op groen blad, gevlekt als een militair of juist helemaal groen. Een mooie plant waar je niet zoveel omkijken naar hebt.

De Aglaonema stek je op dezelfde manier.

Dieffenbachia

STEKKEN

De Dieffenbachia groeit met één of meerdere stammen de lucht in. Snij de top van een stam af om een stek te maken. De lengte is een beetje afhankelijk van de grootte van de plant. Bij kleine planten is een stek van tien centimeter genoeg, grotere planten kun je beter een wat langere stek geven. Experimenteer met het stekken in de grond of in het water; beide methodes werken goed. Zorg er sowieso voor dat er geen bladeren in de grond of in het water staan; verwijder daarvoor de onderste bladeren. Stekken in de grond blijven graag wat vochtig en kunnen baat hebben bij een kas om de luchtvochtigheid op peil te houden. Stekken in het water mogen opgepot worden als er veel gezonde wortels groeien; laat ze minstens vijf tot tien centimeter lang worden. Hou ook dan de grond wat vochtig.

EXTRA TIPS

Let er bij het snoeien van deze plant op dat je het witte sap niet op je vingers krijgt. Dat kan anders namelijk erg irriteren. Trek het liefst een paar handschoenen aan. In het Engels wordt de Dieffenbachia dumb cane genoemd, verwijzend naar het verdovende en irriterende effect dat de plant kan hebben wanneer je hem opeet. Niet doen dus.





Naam: Goudrank, Scindapsus, Pothos

Latijnse naam: Epipremnum aureum

Dit is een perfecte plant als je een mooie hangplant zoekt die snel groeit en weinig verzorging nodig heeft. Zowel voor de verzorging als het stekken is dit een ultieme beginnersplant. Het kan namelijk bijna niet verkeerd gaan. En als het stekken toch mislukt, groeit de moederplant weer zo snel aan dat je gemakkelijk nog een poging kunt wagen.

De Monstera adansonii, Philodendron micans en de Scindapsus pictus stek je op dezelfde manier.

Epipremnum aureum

STEKKEN

Aan de Epipremnum groeit tegenover elk blad een luchtwortel. Soms is dat alleen nog maar een klein, bruin knobbeltje. Knip een stengel net na een blad af. Een enkel blad met een stukje stengel en een luchtwortel is al genoeg voor een nieuwe plant. Maar je kunt ook langere stekken maken. Zit er te veel blad aan je stek, dan kan het de plant te veel energie kosten om alles in stand te houden. Verwijder eventueel de onderste bladeren, zodat er maximaal drie bladeren aan je stek zitten. Dit is een fascinerende plant om op water te stekken omdat de wortels zo mooi groeien, maar die kun je ook direct in de grond zetten. Zorg ervoor dat er minstens één luchtwortel onder het water of in de grond zit en hou de aarde goed vochtig. Staat je stek in water, dan kun je je plant oppotten als de wortels zo'n tien centimeter zijn. Uit één stekje groeit één nieuwe stengel, dus voor een vollere plant kun je het beste meerdere stekjes bij elkaar zetten.

EXTRA TIPS

Als de plant te donker staat, wordt het nieuwe blad groener en heeft het minder bladtekening. Als het mooie vlekkenpatroon verdwijnt, kun je de plant dus het best naar een lichter plekje verplaatsen. Aan je stekje hoeft eigenlijk niet eens een blad te zitten. Een stengel met een luchtwortel is al voldoende om een nieuwe plant te kweken. Het zal dan wel wat langer duren, omdat de plant weinig energie kan produceren.



Een nieuwe plant uit één enkel blaadje laten groeien? Ja, dat is mogelijk. En het is ook heel leuk om te doen. Dit boek maakt kamerplanten stekken makkelijk en geeft je inspiratie en zelfvertrouwen. Met deze gids leer je de belangrijkste stekmethodes, toegepast bij meer dan veertig fotogenieke planten. Bij elke plant vind je de juiste tips.

Binnen de kortste keren zie je je eigen stekjes wortelen en weet je precies hoe je ze moet verzorgen. Zo breid je je plantenverzameling uit en heb je altijd stekjes om te delen met je vrienden.

Iris van Vliet is fotograaf, begon een plantenasiel, en is inmiddels een van de bekendste plantenbloggers van Nederland met tienduizenden volgers op Instagram en YouTube. Met Mama Botanica wil ze iedereen inspireren om zich te omringen met planten. "Planten zijn niet alleen mooi en fascinerend, maar door ze te stekken en te verzorgen, zorg je ook voor jezelf."

ma—
ma
bota—
nica

